

MINISTERIE
VAN BUITENLANDSE ZAKEN
'S-GRAVENHAGE

111340-B m.
0-2-57 n. Benth

VERZOEKE BIJ BEANTWOORDING, KENMERK, ONDERWERP, DATUM EN NUMMER TE VERMELDEN

Kenmerk: DGEM

Ministerraad
11 FEB 1957/8
Besproken en afgehandeld

Datum: 5 februari 1957

Onderwerp: Raadsvergadering van de O.E.E.S.
op ministerieel niveau op 12 en 13
februari 1957 te Parijs

Nummer: 18703

Fotonummer: 148753

Alhoewel de agenda van de Raadsvergadering nog niet is vastgesteld, kan er in ieder geval van worden uitgegaan, dat het belangrijkste onderwerp van gesprek zal zijn de al of niet bereidheid van de deelnemende landen om in principe toe te treden tot een op te richten vrijhandelszone en het opstellen van een procedure voor de onderhandelingen hierover. Een ander punt, dat waarschijnlijk op de agenda komt is het rapport van de Steering Committee voor de atoomenergie. Op het ogenblik is het standpunt van de Fransen, Belgen en Italianen, dat het rapport niet op de agenda dient voor te komen. Men zou er de voorkeur aan geven in afwachting van de definitieve totstandkoming van de Euratom de werkzaamheden in de O.E.E.S. te remmen. Het voorstel van de Engelse voorzitter is het rapport wel op de agenda te brengen en zonder uitvoerige discussie over dit rapport de Steering Committee opdracht te geven haar nuttige werkzaamheden voort te zetten met de opdracht met een definitief rapport te komen voor de volgende ministeriele Raadsvergadering in de zomer. In ieder geval bestaat de indruk, dat over dit onderwerp niet uitgebreid zal worden gesproken.

./.

Het rapport wordt als annex 1 hierbij gevoegd.

De vrijhandelszone

In de Raadsvergadering van juli 1956 besloten de ministers een werkgroep in te stellen, die als opdracht had na te gaan de mogelijkheden voor een associatie op multilaterale basis tussen de gemeenschappelijke markt en de landen, die niet hieraan deelnemen. Bij deze studie diende de werkgroep speciale aandacht te besteden aan de mogelijkheid van een associatie door middel van de oprichting van een vrijhandelszone. Douane-technisch is het verschil tussen de gemeenschappelijke markt en een vrijhandelszone het feit dat de gemeenschappelijke markt één buiten tarief heeft en in de vrijhandelszone de landen hun eigen buitentarief houden.

Aan
de heer Voorzitter
van de Ministerraad
te
's-Gravenhage.

De werkgroep, waarin voor Nederland de Directeur-Generaal van de B.E.B. als vertegenwoordiger optreedt, is tot de conclusie gekomen, dat technisch de oprichting van een vrijhandelszone mogelijk is. Voor verschillende merites en problemen van de vrijhandelszone moge verwezen worden naar de hierbij als annex 2 gevoegde nota van de Directeur-Generaal van de B.E.B.. Het rapport van de werkgroep zelf is als annex 3 toegevoegd. In ieder geval kan nu reeds geconstateerd worden, dat bij het tot stand brengen van een vrijhandelszone het van essentieel belang is, dat de wijze van tariefafbraak het tempo en de uitzonderingsclausules gelijk zijn aan die geldig binnen de gemeenschappelijke markt.

Intussen is door de Engelse Ambassade een memorandum ingediend. Dit memorandum is als annex 4 bijgevoegd. In het memorandum wordt door de Engelsen gesteld, dat zij grote voorstanders zijn van de oprichting van een industriële vrijhandelszone. Zij delen mede, dat het voor hen niet mogelijk is de landbouw in deze vrijhandelszone op te nemen. Hiervoor worden twee argumenten gegeven.

1. het preferentiele systeem, geldig voor de landen van het Gemenebest;
2. het feit, dat de regelingen, zoals deze op het ogenblik ter tafel liggen binnen de Zes ook geen vrije markt beogen maar een binnen de Zes gereguleerde landbouwmarkt, waarbij zij verder onderstrepen dat praktisch alle landen in Europa hun eigen landbouw beschermen.

Het komt ons noodzakelijk voor, te stellen, dat in beginsel de landbouwsector in de vrijhandelszone begrepen moet zijn. Voor enige landen met name Nederland, Italië en Denemarken representeert de landbouwsector een zodanig aanzienlijk deel der nationale economieën, dat geen redelijke reciprociteit in de onderlinge belangenverhouding tot stand kan komen zonder inbegrip van de landbouwsector. Daar ook in de opzet van de gemeenschappelijke markt het landbouwregiem een bijzonder en in allerlei opzicht afwijkend karakter heeft, zal ook in de constructie ener vrijhandelszone de landbouwsector een speciaal regiem kunnen krijgen. Nadere bestudering en onderling overleg zal dan kunnen doen zien wat uiteindelijk de oplossing zal zijn met name of in de ene dan wel de andere constructie voldoende waarborgen bestaan voor de vrije afzet van landbouwprodukten en de wijze waarop de verschillen in concurrentievoorwaarden kunnen worden opgevangen.

De Engelse mededeling, dat zij hun volle medewerking zullen blijven verlenen aan de werkzaamheden die in het kader van de Commissie van de landbouwministers in de O.E.E.S worden verricht, is zonder meer niet voldoende.

De teneur van het Engelse stuk is de volgende. De Engelsen zijn van mening, dat alleen zeer vaste afspraken gemaakt moeten worden over de afbraak van de tarieven en de kwantitatieve restricties. Zij stellen, dat deze afspraken gelijk moeten zijn aan de afspraken binnen de Zes, waarbij zij de nadruk er op leggen, dat het voor de industrie van het allergrootste belang is, dat de uitvoering van deze

afspraken automatisch is en dat zo min mogelijke uitzonderingen zullen worden toegestaan. Verder wordt gesteld, dat het huns inziens niet nodig is van te voren regelingen te treffen over het instellen van instituten, het harmoniseren van sociale lasten enz. Zij zijn van mening, dat uit de praktijk zal blijken, welke voorzieningen nodig zijn, waarbij zij uitgaande van de ervaringen in de O.E.E.S. menen, dat deze organisatie geschikt is om bij opkomende moeilijkheden, die maatregelen te doen treffen, die in bepaalde gevallen noodzakelijk zullen zijn. Zij leggen er de nadruk op, dat het misschien noodzakelijk zal zijn de bevoegdheden van de O.E.E.S. te versterken, waarbij zij ook stellen, dat meerderheidsbeslissingen in bepaalde gevallen noodzakelijk zullen zijn.

Van Engelse zijde zou men gaarne zien, dat de Raad besluit over te gaan tot onderhandelingen over de vrijhandelszone en verder de procedure voor deze onderhandelingen vaststelt.

Wat de Nederlandse houding te Parijs betreft, stellen wij de volgende gedragslijn voor. Wij moeten er van uitgaan, dat door de Zes aan de gemeenschappelijke markt deelnemende landen een op elkaar afgestemde reactie moet worden gegeven. Op 8 en 9 dezer zullen de vertegenwoordigers der Zes te Brussel van gedachten wisselen over de diverse aspecten van de verhouding van de gemeenschappelijke markt tot de vrijhandelszone. Er bestaat een gereede kans, dat van vele zijden gesteld zal worden, dat alle instituten en voorzieningen, die in het verdrag van de Zes zijn opgenomen ook in het verdrag van de vrijhandelszone noodzakelijk zijn. Hierbij dient gedacht te worden aan de harmonisatie van sociale lasten, de instelling van de verschillende fondsen, bepalingen met betrekking tot het concurrentieregiem e.d. waarbij als consequentie de opname van de andere leden in de Europese commissie en de Ministerraad vanzelfsprekend is. Op zichzelf is de Franse these logisch, dat bij de afbraak van de binnen tarieven in een vrijhandelszone dezelfde voorzieningen noodzakelijk zouden zijn als die nodig bij de afbraak van tarieven in de gemeenschappelijke markt. Tegen de Franse these zou echter kunnen worden ingebracht, dat vele voorzieningen binnen het kader van de Zes niet zozeer om zuiver economische gronden noodzakelijk zijn, maar meer om binnen de Zes te komen tot een grotere solidariteit.

De indruk bestaat, dat de andere 4 landen de Franse gedachtengang willen steunen. Alhoewel wij zelf geen bezwaar hebben tegen het volgen van deze Franse these, vragen wij ons af of de opname van de andere landen in een Europese commissie en Europese instituten voor de Zes uit oogpunt van solidariteit tussen de Zes aantrekkelijk is. Wij menen, dat het aanbeveling verdient in Brussel hierover op 8 en 9 februari van gedachten te wisselen. In ieder geval zijn wij er van overtuigd, dat ook met bijzondere nadruk beklemtoond moet worden dat zowel op economische als politieke gronden een samengaan van Engeland en de andere O.E.E.S. landen met de gemeenschappelijke markt in de vorm van een vrijhandelszone zeer gewenst is.

Voorkomen dient echter te worden, dat de Zes in Parijs het standpunt gaan innemen, dat er in feite op neerkomt, dat voor de andere O.E.E.S. landen alleen het aanvaarden van het Verdrag van de Zes openstaat, eventueel met een verschillend buitentarief. Er moet dus niet als prealabele voorwaarde voor de onderhandelingen voor de vrijhandelszone geeist worden het ten principale aanvaarden van alle in het verdrag van de Zes opgenomen voorzieningen.

Bij het aanvaarden van het openen van de onderhandelingen doet zich nog het probleem voor, welke landen aan deze onderhandelingen moeten deelnemen. Van Engelse zijde stelt men, dat hieraan deel moeten nemen, die landen, die het principe van de tariefafbraak willen aanvaarden. Men gaat er van uit, dat dit niet aanvaardbaar zal zijn voor Turkije, Griekenland, Portugal, Ierland en IJsland. Aan de ene kant is het duidelijk, dat de oprichting van een vrijhandelszone, waaraan vijf landen deelnemen, die een volledige uitzonderingspositie zullen moeten claimen, buitengewoon ongewenst is, aan de andere kant bestaat het grote politieke belang deze zwakke Europese landen nauw aan de Europese samenwerking gebonden te houden. Het is onze mening, dat wij zullen moeten zoeken naar een oplossing, waardoor de zwakkere landen nauw gebonden blijven aan de vrijhandelszone zonder hieraan deel te nemen. In ieder geval zullen bij de onderhandelingen deze landen als waarnemer moeten kunnen deelnemen.

Over de in deze nota neergelegde gedachten, heeft ambtelijk vooroverleg plaats gehad met de betrokken ministeries. Wij zouden het op prijs stellen, indien Uw Raad ermee akkoord zou kunnen gaan, dat in Parijs de Nederlandse positie langs de hierboven aangegeven lijnen wordt uiteengezet.

Spoedshalve is een exemplaar van deze nota rechtstreeks aan de leden van Uw Raad toegezonden.

DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

